СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 73. Джерзі Сити, Н. Дж., четвер, 28-го березня 1940. No. 73. Jersey City, N. J., Thursday, March 28, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1018. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПРОТИТРОСТОВИЙ ЗАКОН І ЮНІЇ

ВАШИНҐТОН. — Окружний суд порішив, що закон Фолія, який говорить, що юнії є вільні від протитростового закону Шермана, не дозволяє вповні юніям заводити в себе монополь на працю. В юніях мусить бути також певна конкуренція і мусить бути дозволене іншим людям, зорганізованим у посторонні юнії, домагатись праці від власників і з тими власниками добиватись колективних контрактів праці. Колиб цей дозвіл дістали виключно дві більші юнійні організації, А.Ф.П. і К.П.О., то тоді готов на робітничім ринку запанувати монополь і ті, що не мають праці, булиб цілком відсунені від змагань за працю.

КОНҐРЕСОВІ НАСТРОЇ.

ВАШИНҐТОН. — У минулих місяцях з боку конґресу відбувались провірки праці комітетів взаємовідносин праці, в часі яких висказано чимало критики на адресу згаданих комітетів та осуджувано засадничо закон Ваґнера, на основі якого їх створено. Тепер відбулось у конґресі перше голосування над грішми, яких жадав головний комітет взаємовідносин праці для своїх аґентів, в ціли подорожування і провірювання відносин між робітниками та працедавцями. Конґрес великою більшістю голосів відкинув пропоновану суму і грошей на ту ціль не добавив. Це беруть як знак, що конґрес ставиться холодно до комітетів взаємовідносин праці.

ПРАЦЯ НЮЙОРСЬКОЇ ЛЕҐІСЛЯТУРИ.

ОЛБАНІ. — Нюйорська леґіслятура закінчує свою біжучу сесію і правдоподібно, що під кінець цього тижня розійдеться. В часі цеї сесії вона ухвалила 108 законів. Серед них є закон, який забороняє на радіо подавати фальшиві оголошення; інший закон дає право кожному чоловікові, який десь довідався, що прокуратура робить довкола нього доходження за здогадний злочин, явитись перед лавою присяглих і зложити зізнання. Колиб йому цього відмовили, то пізніший засуд лавою присяглих буде неважний. Цей закон ухвалено тому, що в багатьох випадках прокуратура розпочинає проти когось слідство, опісля те слідство закінчує, бо воно доказує невинність даної людини, одначе в часі слідства вже кинено підозріння на чоловіка і він на тім терпить.

ДАЄС БОРЕТЬСЯ З КОМУНІСТАМИ.

ВАШИНҐТОН. — Голова комітету дослідів неамериканських активностей, Даєс, заявив, що комуністичні лідери в Америці мусять точно відповідати на поставлені їм запити, інакше підуть до тюрми. Даєс казав, що це дивно, що чужі держави мають точний список американських комуністів, яких є коло сто тисяч, а американський уряд їх не може дістати. Даєс говорив, що буде жадати списку і від інших орґанізацій, що ведуть „неамериканську активність".

ПЕРЕМОГА ЛІБЕРАЛІВ У КАНАДІ.

ОТАВА. — В загальних виборах вийшли цілковитими переможцями канадійські ліберали, з МекКензі Кінґом на чолі, які передтим мали владу в руках. Вони вийшли з виборів значно сильнішими, ніж були передтим. Консерватисти, з Меніоном на чолі, які досить гостро перед виборами критикували лібералів за спосіб ведення війни, вийшли розгромлені з виборів, так, що навіть їх головний лідер Меніон не вийшов послом. Меніон поґратулював МекКензієві і казав, що хоч програв, то тішиться, що в Канаді далі панує демократична система.

МЕКСИКО КОНФІСКУЄ АМЕРИКАНСЬКЕ МАЙНО.

МЕКСИКО СИТІ. — Мексиканський уряд знов сконфіскував велике майно, що належало до американських громадян. Цим разом це не були копальні, тільки великі земельні простори і ліси, що виносили півтора міліона акрів. Вони належали до трьох американських уділових компаній. Тепер уділи тих компаній цілком стратять на вартості.

ВИБУХ НА КОНТРТОРПЕДОВЦІ.

НЮПОРТ (Род Айленд). — На контрторпедовці „Кінґ" вибух збірник ґазів і вбив одного моряка, а пятьох поранив. Між ними декого тяжко. Також ушкодив передню частину корабля.

НОВА БОМБА.

БОЛТІМОР. — Винахідник Барлов демонстрував перед кількадесятьма журналістами свій найновіший винахід, нову бомбу, яка, за його словами, має страшнішу нищильну силу ніж якийнебудь інший винахід, знайдений чоловіком. Зо свойого вибухового матеріялу він зробив кілька бомб, ріжної величини. Одна з них, дуже мала, що важила вісім унцій, рознесла телеґрафічний стовп на куски, кидаючи кусками на 150 стіп угору. Інша, пять фунтова, завдала ще страшніші ушкодження. Барлов казав, що 1,000-фунтова бомба знищить усяке життя на тисячу стіп довкруги.

ПОЛУДНЕВО-АМЕРИКАНСЬКІ „ВИБОРИ".

ЛЯ ПАЗ (Болівія). — Тут викрито військовий заговір, який мав на мені повалити нововибраного президента, ґен. Енріка Пенаранда. Заговір плянував полк. Пінто. Його самого і спільників арештовано.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО (Бразилія). — Бразилійський уряд Ґетулія Варґи подав до загального відома, що в одній із бразилійських провінцій, Сао Павльо, викрито заговір, який мав на ціли повалити режім Варґи. Заговір здушено в зародку.

НОВА ТОРПЕДОВА ЛОДКА.

НЮ ОРЛІЕНС. — Американські морські власті випробовували нову маленьку торпедову лодку, яка може пересічно робити 45 миль на годину, а вразі біди може робити і 60 миль на годину, себто плисти так скоро, немов авто. Лодка має при тім знаменитий механізм, при помочі якого може пускати смертоносні торпеди проти найтяжчих чужих бойових кораблів. Спроби були задовільні і тепер влада буде будувати таких лодок більше.

ЗА ОБМЕЖЕННЯ „ГАДЮЧОГО КУЛЬТУ"

У стейтовій леґіслятурі Кентокі вніс сенатор Джовнс проєкт закону, що має заборонити приналежність до культу, котрого члени виставляють або пописуються їдовитими гадюками.

Каже сенатор Джовнс, що цього роду культ появився останніми днями в стейтах Кентокі, Флорида, Джорджія й Тенесі. Він спирає свій проект просто на вимогах безпеченства, бо, мовляв, багатьох проповініків цеї релігії покусали їдовиті гадюки.

САМОГУБЕЦЬ УБИВ ТРОЄ ЛЮДЕЙ

Меколм МекДуґел, безробітній мешканець Торонта, в Канаді, у розпуці через безробіття й сварку з жінкою заткав найменшу шпарку в своїм мешканні й коли його троє дітей пішли спати, напустив до мешкання світляного газу. Його застали неживим. Всі діти теж були без душі. Наймолодше лежало йому на руках.

БИЛИНҐЗ ОЖЕНИВСЯ

Ворен Билинґз, що свого часу набрав широкого розголосу через те, що попав у досмертну вязницю разом з Томою Мунієм, оженився в Ріно, Невада, з панною Джозефіною Рудолф. Молодий має 46 років, молода 43.

ПРИКРАШУЮТЬ ВУЛИЦЮ

Відколи в Ню Йорку знесено будову надземної залізниці на Шестій Евеню, власники домів при тій вулиці стараються цю вулицю прикрасити. Недавно вони зорґанізувалися в спеціяльне товариство, що тепер виробило загальні пляни прикрашення цеї вулиці. За тими плянами, на долині міста, в так званому Ґрініч Виледжу, мається захoвати давній характер „села".

ЇХАЛА 15,000 МИЛЬ ДО ЛІКАРЯ

До Бостону приїхала літаком 11-літня Луіса Шефер, щоб датися лікувати лікарям з одній місцевій клініці. Вона виїхала первісно з міста Сидні, в Австралії, й перебула до лікаря дорогу 15,000 миль. Підчас цеї подорожі вона часто була без притомности й по привезенні їх до шпиталю лікарям треба було її привертати до памяти.

НЕМА СІНА В СТОЗІ?

У Мексику обявляється недостача ґазоліни. Державні залізниці кажуть, що це є наслідок нездібности залізниць доставити земного олію. Через недостачу ґазоліни сотки атв і троків не можуть їхати.

ЩОБ РЯТУВАТИСЯ ВІД ПРАЦІ

Артур Клей, начальник вязниці „Малий Алкатрас" у Даласі, Джорджія, здивувався, коли одного дня двох його вязнів зломали собі ногу. Розсліди показали, що вязні зломали собі ноги самі, щоб звільнитися від важкої праці при ломанні каміння. Одному з вязнів, що пробував зробити те саме, не повелось, і він не дістався до шпиталю, де тепер знаходяться чотири такі вязні зо зломаними ногами.

НЕ ВІЛЬНО УРЯДНИКОВІ ЗАПИСУВАТИ СУСІДА

Федеральне бюро перепису видало розпорядок, що ніякий енумератор перепису не має права робити перепису своїх сусідів. Уряд хоче в цей спосіб унеможливити пускання сплетень урядовцями перепису.

САМОГУБСТВО ЧЕРЕЗ КПИНИ

Коли власник підприємства „Мил Ковм Манюфекчеринґ Ко." у Ню Йорку відкрив рано свій бизнес, він застав там свого 43-літнього формана, Арістида Блейна, без життя, повішеного на паску. На столі була порожна фляшка вина й записка до жінки повішеного, в котрій він пояснив жінці, що вішається, бо боїться, що його мають арештувати за вбивство. Детективи дізналися, що від смерти 23-літньої книговодки підприємства панни Френсис Маркс, товариші Блейна покпивали собі з нього, немовби це він її вбив.

СНІГОВИЦІ ВІДТИНАЮТЬ МІСТА

Через величезні снігові бурі, що навістили в неділю горішню частину стейту Ню Йорк, міста Ютика й Ром були довший час зовсім відтяті від світу.

Всі дороги були так завалені снігами, що ніхто не міг ними проїхати.

ЩЕ ПРО „АДМІРАЛА ҐРАФА СПЕ".

ЛОНДОН. — Британська адміраліція подає, що німецькі вояки на военнім кораблі „Адмірал Ґраф Спе" збунтувались і не хотіли пробиватись у боротьбі з анґлійськими кораблями. І тому корабель розсаджено. У Берліні кажуть, що це твердження — „нісенітниця".

НЕВІДОМОМУ ЖОВНІРОВІ.

З огляду на недугу президента, пані Рузвелтова з ґубернатором Вірджінії, Джеймсом Прайсом, зложила на Великдень вінець на гріб Невідомого Жовніра в Арлинґтоні.

ВИАРЕШТОВУЮТЬ ГАЛИЦЬКИХ УКРАЇНЦІВ У ДОНБАСІ

СТОКГОЛЬМ (Швеція). — З того, що подає часопис „Афтенблядет", виходить, що советська влада розпочала масові арешти в Донбасі серед тих українських робітників, що їх спроваджено з Галичини. Влада обвинувачує галицьких українців у саботажній акції, зокрема приписує їх терористичній акції вибух в одній із копалень, яка цілком знищена наслідком цього вибуху, при чому згинули два інжиніри.

„МАСОВЕ" ГОЛОСУВАННЯ.

МОСКВА. — Советська пресова аґенція подає, що в голосуванні на західньо-українських землях взяли участь 96% управнених до голосування.

ОБЄДНУЮТЬСЯ З „КАПІТАЛІСТИЧНОЮ ГНИЛЛЮ".

ЛОНДОН. — Досі у Советах не виставляли німецьких ваґнерівських опер, бо вони вважалися „націстичними", такими, що віддавали духа націстівської фільософії. Ось тому були заборонені вистави опер Ріхарда Ваґнера, найбільшого німецького оперового композитора, що являвся для Советів „уосібленням капіталістичної гнилі". Та часи тепер змінилися. Советський оперовий театр почав уже виставляти й опери Ваґнера.

ВИБОРИ І ТЕАТР.

КИЇВ. — Коли що пишеться про західньо-українські справи, то хіба про те, як ідуть театральні вистави, чи як голосують. Це головні теми. Позатим нічого цікавого.

ЧИ НЕ ЗРИВАЮТЬ ІЗ СОВЄТАМИ?

МОСКВА. — Офіційний советський комунікат подає, що французький уряд зажадав відкликання з Парижу советського амбасадора Якова Суріца, як особи в Франції непожаданої. І то на тій підставі, що Суріц вислав був до советського уряду з нагоди закінчення фінсько-советської війни телеґраму, в якій витає уряд з перемогою і поразкою для французько-англійської спілки „воєнних підбехтувачів". Суріца відкликано. Нема сумніву, що не буде назначений другий амбасадор, бо Франція його не затвердить. Це пізнати найкраще по французькій пресі, яка домаґається цілковитого зірвання дипльоматичних зносин із Советами.

ОХОРОНЯВ КОМУНІСТИЧНУ ПАРТІЮ.

ПАРИЖ. — Французька преса розписується широко про советську шпигунську роботу в Франції, ведену під охороною посольської нетикальности, себто під охороною советської амбасади і советських дипльоматичних та торговельних аґентів. Советський амбасадор Суріц відгрожувався в 1938 р. французькому урядові тим, що колиб цей уряд розвязав комуністичну партію, то Совети вважатимуть це „ворожим актом" і закинуть політичний договір з Францією в справі взаємної обезпеки перед нападом.

НЕ БУДЕ ДРУГОЇ ФІНЛЯНДІЇ.

ПАРИЖ. — Аліянти запевняють, що те, що сталося з нападом Советів на Фінляндію, не повториться з ніяким другим невтральним краєм. Якщоб Німеччина чи Совети напали на такий край, аліянти зараз зачнуть з напасником воювати. Значить, що колиб Німеччина чи Росія напали на Румунію, аліянтські війська відразу вступлять на румунську територію, не ждучи, чи Румунія їх покличе.

ПРОПАҐАНДА ПРОТИ ВІЙНИ.

ЛОНДОН. — Акція за припинення війни набирає поваги. Уряд її не спиняє, як довго вона ведена в законних границях і не оперта на неправдивих фактах чи документах. Законно свобода слова дозволяє таку пропаґанду.

„ЖИТТЄВИЙ ПРОСТІР".

БУДАПЕШТ. — Мадяри зажурені тим, що постійно пишеться в світовій пресі про те, що Мадярщина є і буде „життєвим простором" Німеччини. Впливовий мадярський часопис „Пестер Ллойд" відповідає на те так: Треба вже раз ту справу вияснити остаточно. Мадярщина не є ніяким „життєвим простором" Німеччини, як Німеччина не є „життєвим простором" Мадярщини. Тепер питання: чи це дійсно що вияснює?

БУДУТЬ МЕНШЕ ПИТИ.

ЛОНДОН. — Споживання горівки (віски) буде обмежене. І стане дорожчим, бо ціна горівки піде вгору. Це одно з военних конечних заряджень.

ВБИВНИК НІМЕЦЬКИХ АҐЕНТІВ.

ПРАГА. — Населення Чехії було довший час у непевності, чи не прийдеться йому понести кару за вбивство двох членів німецького Ґештапа (тайної німецької поліції), що їх хтось убив на чесько-німецькій границі. Крім того був іще напад на іншого німецького аґента з наміром його вбити. Та тепер ніби мали знайти особу вбивника, яким є чех Я. Смутек, що його шукає поліція. Урядово заявляють, що ті вчинки не мали політичного характеру, а були особистою пімстою.

ТИЖДЕНЬ БЕЗ ЗАТОПЛЕНЬ.

ЛОНДОН. — Анґлійське командування подає, що впродовж останнього тижня не було затоплення ні одного аліянтського корабля. Тим дають пізнати, що оборонна акція аліянтів на морі скріпилась.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

ВНУТРІШНЯ КРІЗА В АНГЛІЇ

З кінцем минулого тижня наспіли з Англії ріжні донесення, що вказують на дуже замітні тенденції серед англійськозо громадянства, які можуть мати далеко йдучі консеквенції для дальшого перебігу й закінчення війни. Є ці донесення під деякими оглядом такі надзвичайні, що дехто не вагається назвати їх сензаційними. Люди, що навикли до певних способів ведення війни, певно інакше не можуть назвати фактів, коли у ведучім війну краю підносяться зовсім виразні голоси за закінчення війни.

Наперед на зборах Партії Праці, що відбулися в Нотингемі, критиковано зовсім поважно ведення війни та становище заряду партії й послів тої партії в парляменті. По такій дискусії ухвалено резолюцію, котрою натавровано війну як імперіялістичну.

Подібне становище заняла англійська юнія канцелярійних робітників, що відбувалася в тім самім часі в місті Лідс. Конвенція приняла резолюцію за негайний мир та подала умови, на яких такий мир можна завести.

Коли становища цих двох груп можна ще пояснити тим, що вони близькі до соціялістів, то ще замітнішими треба признати як познаки суспільних тенденцій в Англії голоси на конвенції британської партії кооперації, коли на тій конвенції делегати, що представляли понад міліон і чверть міліона членів, заявилися теж за осудження теперішньої війни як імперіялістичної.

Як можна догадатися, вістки про ці події будуть мати величезне значіння для нутра Англії й для заграниці. Зрештою на тих самих конвенціях уже знайшлися люди, які вказали на значіння висказуваних настроїв. Їх певно не лишить невикористаними німецька й большевицька пропаганда. І вони теж певно будуть мати велике значіння для невтральних країв: ці краї певно добачать у них не що інше, як натяк, що невтральні краї не можуть бути певними ніяких ґарантій допомоги з боку Англії.

Ще дальше йдучі наслідки можуть ці висказі мати для самого внутрішнього розвою Англії. З огляду на те, що такі голоси можуть легко поширитися в краю, а поза краєм наробити державі багацько шкоди, перед краєм встає питання, чи має краї далі дозволяти довати свобідний вислів таким настановленням. Уже тепер появляється домагання, щоб державний уряд Англії поклав силою кінець цього роду висказам.

Англійський уряд покищо на таке дозволити не може; адже він виступає з кличем оборони демократії, свободи преси, слова, зборів і організації, і тому йому не легко тепер зробити щось таке, що моглоб означати, що Англія боїться, що дана народові свобода може легко бути повернена проти народу навіть у народі, що має такі старі демократичні традиції, як англійський.

КАТОЛИЦЬКІ ЄПИСКОПИ Й ЕКОНОМІЧНИЙ ЛАД

Під таким заголовком обговорює Клерис Едвин Силкакс у торонтоськім „Сатордей Найт" плян робітничої організації за фахами, як це представлено було в заяві, виданій на конференції католицьких єпископів у Вашингтоні. Силкакс пише, що домагання 16 католицьких архиєпископів і єпископів, щоби приняти середньовічні цехи як перший крок у полагоді наших економічних труднощей заслугує на основну застанову з боку всіх, як католиків так і некатоликів. А далі стверджує, що в заяві єпископів нема багато нового поза те, що було сказане в папських енцикліках „Рерум Новарум" Льва XIII і „Квадрагезімо Анно" Пія XI.

Силкакс каже, що багато людей думають, хоч може невлучно, що це проголошення наступило з таких чотирьох причин:

В останніх кількох роках як світські так і духовні члени церкви старанно студіювали принципи, виложені в обох енцикліках і рішені тепер боротися за введення їх у життя; загальний упадок симпатій до російського комунізму робить теперішній час дуже вигідним до предложення суспільству зо сторони католицької церкви чогось такого, що заступилоб комунізм; занадто сильне підкреслення значіння середньовічних цехів могло би викликати підозріння, що церква готова припоручити ту форму економічної організації для демократичних держав, яку принято в фашистівських державах, бо відоме, що італійський фашизм є комбінацією католицького соціяльного вчення і синдикалізму Сореля; вкінці перед наближаючимися президентськими виборами є для церкви корисне преставити свої принципи економічної відбудови краю, щоб католики знали, чого вимагати від кандидата на президента.

Нема сумніву, що цей плян робітничої організації за фахами студіюють тепер сотки тисяч католиків і протестантів, бо це є один з тих найбільше вибиваючихся плянів економічної відбудови, які виринали в Північній Америці в останніх роках. Проголошення цього пляну є чимсь більше як манифестом. Є це заклик до боротьби. По перечитанні його ніхто не відважиться перечити, що церква не причиняється до розвязки наших економічних труднощів.

Це є динамічне століття.

Хоч неодин може загально й симпатизує з тим манифестом, каже Силкакс, через те, що він обговорює ясно і відважно такі справи, що є пекучі й на часі, то однаке дається відчувати, що цей плян не обговорює поставленого питання в цілій повноті. У тім манифесті поминено багато справ, що дотикають нашого скомплікованого соціяльного ладу. Ситуація не є така проста, якби це могло здаватися. Ніхто не заперечить, що дуже побажане булоб, щоб створено цехи (фахові товариства), деб злучилися разом роботодавці і робітники одного фаху й обговорювали разом пляни для скріплення й поширення їхньої питомої їм індустрії для їхньої взаємної користи. Одначе знайдеться неодин, що буде сумніватися, чи створення таких цехів є можливе до переведення в нашім динамічнім століттї, як це малася справа серед більш примітивної цивілізації середніх віків.

Крім цього діють ще й інші сили в наших часах. І єпископи звертають на них увагу у своїм манифесті. Ті сили саме далеко більше загрожують капіталістичній системі, або праву приватної власности, як це, пожалування гідне, противенство інтересів роботодавців і робітників.

Щож це за сили?

Поперше, поділ праці в нинішніх часах є далеко більше скомплікований, ніж це було в середніх віках. Одно з таких основних питань щодо організації праці підніс був уже Джан Л. Луіс у своїм старанні зорганізувати робітників у промислові юнії в противенстві до фахових юній. Завзята боротьба між C.I.O. і A.F.L. (промисловими юніями й Американською Федерацією Праці) виявляє одну трудність, яка може повстати, коли заведеться цехи роботодавців і робітників. Тут, наприклад, є інжинір, занятий у фабриці, що робить гумові колеса. Чи належить зачислити його до цеху роботодавців і робітників, що мають контролю над гумовим промислом, чи до цеху роботодавців і робітників, що мають нагляд над інжинірством? Або, коли вжиється ще драстичнішого прикладу, що дійсно трапився недавно в Злучених Державах, коли йшло про спенсіонування і соціяльне обезпечення. Чи такі церковні робітники, як сторожі, органісти і діяконки мають таке саме постійне становище, як духовники, священики чи пастори?

Стабілізація, чи поступ?

Характеристичною прикметою середньовічного цеху було те, що він усталював економічний устрій, одначе ця стабілізація відбувалась часто коштом поступу. Кодекс деяких цехів робив застереження, що син фахівця був його наслідником і клієнти батька мали переходити на сина, а перетягування покупців до другого фахівця не похвалювалось. Тепер стабілізація нашого економічного устрою, контрольованого такими цехами, рішучо осламлювалаб хід поступу і винаходу. Небезпека могла би бути велика й якщоб ми держались поділу на цехи, то мусіли би подбати про забезпеку в тім устрою перед виключенням прогресу або проти вживання прогресу лише для користи членів цеху, замість народу як цілости.

Далі: контроля даного промислу сама собою не дотикає конечно питання капіталу і кредиту.

Ця проблема є фундаментальною в нашій модерній економіці, бо великі корпорації, які орудують кредитом, контролюють теж льокацію капіталу, а роля, яку відгравав капітал і кредит у середніх віках, була дуже незначна. Частиною наших нинішніх труднощів є те, що забагато капіталу вкладається в невідповідні речі, як наприклад, на гармати, замісць на масло; на копальні золота, замісць на будову домів. Заходить питання, в який спосіб у пропонованій цеховій системі те все оминути.

Вкінці наші фундаментальні економічні питання під теперішню хвилю є радше міжнародні, як національні (державні). Це може не є таке правдиве в Злучених Державах, як в інших краях, одначе є частинно правдиве теж і в Злучених Державах. Національна (краєва) організація промислу в цехи зможе, або і не зможе, розвязати наші домашні проблеми, одначе без міжнародних організацій вона не моглаб контролювати цін як фармерських продуктів так і фабричних товарів. Щодо краєвих цехів у Ніпоні, то вони можуть установляти далеко нижчі ціни, як це могли би робити американські промисли з огляду на деяку вправу в розділі пайок їжі, або приняття нижчого стандарду життя.

Важне й те, що система цехів, без огляду, чи застосується її до рільничих робітників чи до промислових робітників, або ні, може контролювати питання цін лише до певної точки. Прикладом на це є організація фармерів у південнім Саскачевані в цехи від 1930 до 1938 рр., яка домогла лиш трохи усунути вбожество, спричинене посухою.

Але якщоб навіть роботодавці і робітники засіли разом в одним великим цеху й укладали пляни по інтелігентному, кооперативно й з посвятою для користи даного промислу, то проте не можемо мати певности, що вони не вживуть своєї сили полагоди орудок для запевнення власних привілеїв коштом добробуту загалу. Це передовсім могло би справдитись, якщоб вони контролювали якусь індустрію, від котрої загал є особливо залежний, як, наприклад, транспорт. Тут треба собі пригадати ухвалений і застосований у часі страйку залізничних робітників Закон Едемсона в Злучених Державах, від якого ні не починається загальна підвишка цін і руїна залізниць. Робітники не здавали собі тоді справи з того, що транспорт залізницями міг бути заступлений моторовими троками. Тому саме над цехами мусіла би бути виконувана стисла контроля урядів, і то як країв так і понадкраєвих. Та якщо уряди будуть мати таку стислу контролю, то тут знову грозить небезпека усуспільнення, якщо усуспільнення є дійсно якоюсь небезпекою.

Єпископи підкреслюють у своїм манифесті, що при розвязці економічних труднощів суспільство мусить бути переняте принципами християнської моралі. За словами Силкакса, йде лише про те, чи ту християнську мораль буде толкуватися в ширшім, чи вужчім значінні. У середньовічних часах цехи були в переважній частині стисло християнські щодо свого членства і нехристіян до них не приймали. Тепер надійшов час, коли навіть у наших соціяльних думанях треба зробити ріжницю між тим, що є сутньо християнське, а що лише номінально християнське. Це належить передовсім памятати бо в заведенні християнського міжнародного ладу мусимо мати до діла з націями, що не роблять ріжниці щодо християнства, чи воно є ортодоксальне, чи єретичне.

І це треба памятати, що цехи не запобігли вбожеству в середніх віках. А й тепер є велика прогалина між великим багатством і страшною нуждою. Можливо, що цеї прогалини не дасться уникнути, та що марні наші надії на дійсно справедливіший розподіл. Можливо, що ми все будемо мусіти мати в суспільнім організмі вбогих між собою, немічних, безсильних або нещасливих.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Ґен. В. Сікевич, Канада. — Ваш цінний поклик у справі одного Конґресу ми одержали саме в часі, коли такий Конґрес уже запевнений, бо осягнено те порозуміння, до якого закликаєте. Добре булоб, щоб такий голос появився й в канадійських ґазетах, а може допомогби і там довести ширше громадянство до замирення і спільної визвольної акції.

ЯК ПОВІТРЯ ЧАСОМ ДУРИТЬ

Коли ідете в літі дорогою, то виглядає, що далеко, наперед, або позаду, долинки на дорозі заповнені водою. У зимі часом виглядає, що ідете під великий горб, де горба зовсім нема. А по теплих краях люди бачать часом і ліси, озера та села серед цілковитої пустині, бо горішні рідкі шари повітря наче дзеркало відсвітлюють далекі види у таких самих шарах повітря понад землю. Так ділають теплі та рідкі шари повітря. Ділають, наче викривлені дзеркала.

ПОВІДОМЛЕННЯ
ДЛЯ ВІДДІЛІВ 4, 25, 70, 170, 171, 196, 257, 270, 275, 286 і 287 в JERSEY CITY, N. J.
— про —
ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ
що відбудуться
В НЕДІЛЮ, 7. КВІТНЯ (APRIL 7, 1940)
в годині 2:30 пополудні
В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,
181 Фліт Стріт Джерзі Сити, Н. Дж.

На ці збори повинні прибути всі урядники та члени вище поданих відділів. На зборах буде приявний та промовлятиме в орґанізаційних справах **головний секретар Д. Галичин.** У справах обезпечення промовлятиме також **окружний орґанізатор П. Гринкевич.**

Є важні справи до полагодження, а тому кожний член і кожний урядник повинен конечно бути на цих зборах.

73,80 **Головна канцелярія У. Н. Союзу.**

Микола Голубець.

ЖОВТІ ВОДИ

Історичний роман.

(7)

Витарабанивши реторику й поетику в єзуїтській колеґії, дуже скоро приняв собі Богдан лицарські остроги. Батько, що привів гетьманові Жолкевському загін охайдухів - добровольців під Цецору, поляг разом з гетьманом на полі слави. Син бився під батьковою рукою мов тигр, й приглушений татарським обухом, очутився в турецькій неволі.

Два роки прожив невільником у Стамбулі, але часу не марнував. Попавши в руки турецького адмірала, пильно придивлявся до таємниць турецької фльоти, вчився східних мов та пізнав турецькі звичаї. Бистрий був і спостережливий, всім цікавився й усе карбував у своїй памяті. Колиж нарешті вирвався з неволі, то зразу завоював собі серця й уми козацтва. Як козацький писар підписував капітуляцію під Боровицею, як козацький депутат їздив до Варшави по розгромі Гуні й Острянина. Скрізь був, до всього рук прикладав, але заєдно повторював собі, що час його ще не прийшов, а прийти мусить.

Діставши чигиринське сотництво, сидів на ньому й господарив на суботівському хуторі, не хвилюючись. Неодному муляв очі його добробут, неодному не подобалися його звязки з виписчиками, його часті, а заєдно окутані таємницею виїзди. Всі бачили його популярність серед козаків і поспільства, та ніхто не міг собі відповісти на питання — що прикове оті тисячі й тисячі, до скромного й завсіди статечного, поміркованого в словах і вчинках чигиринського сотника.

А тимчасом король Володислав і канцлер Осолінський думали про великі речі. „Золотий спокій", що ним до опяніння впивалася шляхта, наповняв їх турботою й неспокоєм. Шляхотська самоволя піднімала голову все вище корони, вище маєстату Речипосполитої. Приборкана Україна хвилювалася й затискала пястуки й тільки сліпий міг не бачити, що скоріше чи пізніше козачина зірветься до кривавої відплати. Але в Польщі всі посліпли й поглухли, мов заворожені, гуляючи над кратером вулкану.

Прикоротити шляхті її „золоту своєволю", привернути Україні почуття її людської гідности й вдячністю припрягти її до ридвану Речипосполитої, відродити традицію Ягайлонів, оживити великодержавні пляни Баторого, оце були ті думи, що зганяли сон з повік коронного канцлера Юрія Осолінського. Сам наче вирізаний з Плутарха, шукав собі союзника в чигиринському сотнику.

Правда, оцінюючи Хмельницького як добру, биту карту, не закривав канцлер очей на її закритий оборот. Він знав, що з чигиринським сотником нелегка справа. Люди його покрою не надаються на бездушне знаряддя. Знають, чого хочуть і скермувати їх кудинебудь проти їхньої волі — неможливо. Однозгідність інтересів мусить бути очевидна. Такі люди не вдоволяються обіцянками, що раз ухоплять у руки, того вже не попустять. На підступ мають власну зброю, крутійство не оплатиться. В звязках з ними треба здобутися на щирість, або на ризико. Велика ставка, висока гра, тим ризиковніша, що не було ні вибору ні часу на кунктаторство.

Тяжкі думи канцлера перервав дискретний стук у двері келії. Осолінський здригнувся.

— Увійдіть!

Двері без гамору розхилилися, на порозі станув Любовицький і поклонився в пояс.

— Нарешті! — виступив канцлер зпоза стола й простяг руку до гостя.

— Щож, привезли Хмельницького? Все в порядку?

— Привіз! Сотник чепуриться й передягається по тяжкій дорозі.

— Щож, говорили з ним? Змінився?

— Тяжко відповісти, пане канцлер. З обличчя наче той сам. Не постарів, радше навпаки. А що там під контушем, то вже самі побачите. Начебто більш мовчазний, як звичайно.

— Побачимо.

— Згадував про того шляхетку Чаплинського.

— Далі настає на сотника?

— Настає по давньому. Усіх проти нього настроює, пакостить, як може.

Осолінський розвів безрадно руками.

— Така вам, вибачте, блощиця й чого доброго, все може попсувати. Відомо чейже, що — пріма харітас аб еґо. Щож казав про те сотник?

— Пробував легковажити всі ті неприємності. Казав, що це ще нічого проти того, що інші терплять. Але видно, що йому та каналія глибоко в печінках засіла.

Хтось постукав. Любовицький прискочив до дверей і відчинив. На порозі станув довго жданий гість.

— Витайте, витайте, пане сотнику! — зрадів Осолінський, виходячи гостеві назустріч.

— Чолом бю, його милості. — промовив гість повагом і схилившись у пояс, пробував стиснути канцлерові коліна.

— Сідайте, будьте гостем, милий друже! — говорив канцлер, стискаючи голову сотника. Любовицький підсунув стільці. Гість виждав, поки сів канцлер, та сів і собі проти нього. Довгу хвилину панувала мовчанка.

— Щож новеньке, пане сотнику? — перебив мовчанку канцлер.

— У нас у степу, покищо, без новинок — відповів сотник, а канцлерові чомусь видалося, що гість підкреслив те „покищо".

— Та перше, поки ви, пане канцлере, зволите мене повідомити про столичні новинки, рад би я почути — продовжав сотник, підіймаючись на ввесь свій велитенський ріст — як здоровля Його Милости, всім найласкавіше пануючого короля?

Канцлер і Любовицький перезирнулися при тих словах з шанобою.

— Його королівська милість — відповів урочисто Осолінський — з ласки божої здоров і доброї думки. Вас, пане сотнику, не забуває, вашими турботами турбується, в вашу щиру відданість йому і Речипосполитій непохитно вірить та високо її цінить.

— Бог нехай сподобить Його Королівську Милість своєю ласкою небесною, а нам хай не поскупить спромоги сплатити довг досмертної вдячности нашому Найяснішому Панові.

Хмельницький іще раз схилився у пояс, канцлер віддав чолом і сідаючи попросив сісти й гостя.

— Щиро радію, пане сотнику, що находжу вас у розквітному здоровлю і силі.

— Життя моє й здоровля до послуг Його Милости Короля — комплементував у свою чергу Хмельницький.

— Радо цього слухаю, пане сотнику, бо саме бє година, що в ній зможете скласти докази своєї випробуваної відданости Королеві й Речі Посполитій.

(Дальше буде).

РОЗХОДИ

	Виплати посмерт. запомог	Грошеві звороти	Платня помічних сил	Соціяльне обезпеч. робітників	Ukrainian Weekly	Праці, друки, відзнаки і т. п.	Видатки канцеляр. почта і т.п.	Видатки на реальності	Нагороди, лікарі і т. п.	Актюар і т. п.	Перенос за діти до У.Н.С.	Дивіденда	Процент на бондах і морґедж.	Інші звороти	Обниження вартости стаків	Інвестиції в морґеджах	Інвестиції в бондах	Позички	Реальності	
Липень		128.05	337.05	38.61	475.00	232.66	25.00	171.30	5.99			12.25	66.67				10,200.00			11,692.58
Серпень	200.00	214.47	321.43		475.00	75.05	25.00	623.34					26.04				25.250.00			27,210.33
Вересень	750.00	128.02	397.72		475.00	161.46	25.00	356.66					632.81							2,926.67
Жовтень		61.71	311.62	39.08	475.00	109.42	25.00	342.93	19.20											1,883.96
Листопад	1,000.00	145.38	310.40		475.00	4.51	25.00	639.39						5,000.00	595.00		57,307.50	20.00		65,522.48
Грудень		141.92	416.05	38.41	475.00	202.02	50.00	493.46	2,536.45		7,130.00				9,738.00		10,200.00		900.00	32,321.31
Разом	1,950.00	819.55	2,094.27	116.10	2,850.00	785.12	175.00	2,627.08	2,561.64		7,130.00	12.25	725.52	5,000.00	10,333.00		102,957.50	20.00	900.00	141,057.03

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ У. Н. СОЮЗУ. — ЗАГАЛЬНІ ПРИХОДИ І РОЗХОДИ ЗА РІК 1939-тий.

ПРИХОДИ

	З місячних вкладок від членів	Процент від бондів	Процент від морґеджів	Чинш від реальностей	Процент з банків	Процент від позичок	Заробок на бондах	Звороти	Сплати морґеджів	Продаж і сплати бондів	Сплати позичок	Реальності								РАЗОМ
1-ий ½ рік	15,043.48	3,301.38	3,987.06	4,625.50	38.97	3.15	756.03		2,199.79	80,903.81	79.00									110,938.17
2-ий ½ рік	15,561.41	10,473.71	4,458.93	4,588.50	42.73	.80	721.00	5,000.00	3,970.91	82,565.81	20.00	900.00								128,303.80
Разом	30,604.89	13,775.09	8,445.99	9,214.00	81.70	3.95	1,477.03	5,000.00	6,170.70	163,469.62	99.00	900.00								239,241.97

РОЗХОДИ

	Виплати посмерт. запомог	Грошеві звороти	Платня помічних сил	Соціяльне обезпеч. робітників	Ukrainian Weekly	Праці, друки, відзнаки і т. п.	Видатки канцеляр. почта і т.п.	Видатки на реальности	Нагороди, лікарі і т. п.	Актюар і т. п.	Перенос за діти до У.Н.С.	Дивіденда	Процент на бондах і морґедж.	Інші звороти	Обниження вартости стаків	Інвестиції в морґеджах	Інвестиції в бондах	Позички	Реальності	РАЗОМ
1-ий ½ рік	3,769.00	827.85	2,249.20	67.15	2,850.00	578.57	150.00	2,506.45	2,723.98	243.60		2,008.25	332.00				61,650.62			79,956.67
2-ий ½ рік	1,950.00	819.55	2,094.27	116.10	2,850.00	785.12	175.00	2,627.08	2,561.64		7,130.00	12.25	725.52	5,000.00	10,333.00		102,957.50	20.00	900.00	141,057.03
Разом	5,719.00	1,647.40	4,343.47	183.25	5,700.00	1,363.69	325.00	5,133.53	5,285.62	243.60	7,130.00	2,020.50	1,057.52	5,000.00	10,333.00		164,608.12	20.00	900.00	221,013.70

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ ЗА ШІСТЬ МІСЯЦІВ 1939 РОКУ:

Готівка з кінцем червня 1939 р.	$ 77,922.03
Прихід за час від 1 липня до 31 грудня 1939	128,303.80
Разом	$206,225.83
Розхід за час від 1 липня до 31 грудня 1939	141,057.03
Готівка з кінцем 31 грудня 1939 р.	$ 65,168.80

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ ЗА 1939 РІК:

Готівка з кінцем грудня 1938 р.	$ 46,940.53
Прихід за час від 1 січня до 31 грудня 1939 р.	239.241.97
Разом	$286,182.50
Розхід за час від 1 січня до 31 грудня 1939	221,013.70
Готівка з кінцем 31 грудня 1939 р.	$ 65,168.80

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка	$ 65,168.80
Морґеджі	152,979.50
Бонди	181,178.76
Реальності	54,750.92
Позички	186.00
Разом	$454,263.98

Стан довжний:

Посмертний фонд	$356,168.81
Адміністраційний фонд	98,095.17
Разом	$454,263.98

ЗІСТАВЛЕННЯ БІЛЯНСУ ЗА 1939 РІК.

Маєток Молод. Департ. 31 грудня 1939	$454,263.98
Маєток Молод. Департ. 31 грудня 1938	442,046.91
Маєток Молодечого Департаменту У. Н. Союзу за 1939 рік збільшився	$ 12,217.07

ЗІСТАВЛЕННЯ ФОНДІВ

Посмертний фонд збільшився на	$17,572.84
Адміністраційний фонд зменшився на	5,355.77
Разом	$12,217.07

Звіт з фонду бл. п. Семена Ядловського.

З кінцем 31 грудня 1938 року було в цьому фонді	$2,570.07
Збірка на похороні бл. п. Марії Ядловської, жінки бл. п. Семен Ядловського, що померла 19. серпня 1939 р.	31.75
Процент з банку	51.65
З днем 31 грудня 1939 року цей фонд виносив	$2,653.47

Звіт Захисту-Сиротинця У. Н. Союзу.

З днем 31 грудня 1938 року було в цьому фонді	$35,201.58
Процент з банків	134.58
Процент від бондів	846.88
Заробок на проданих бондах	1,558.75
З днем 31 грудня 1939 року цей фонд виносив	$37,741.79

Зіставлення інвестицій цього фонду:

З кінцем грудня 1938 року було інвестовано в бондах	$25,625.00
Закуплено бондів	5,100.00
Разом	$30,725.00
Продано бондів	25,625.00
З кінцем 31 грудня 1939 року остає на бондах	$ 5,100.00
Готівка в банках	32,641.79
Разом	$37,741.79

Загальні зіставлення майна У. Н. Союзу:

З кінцем 31 грудня 1939 р. було майна старших членів	$5,120,404.21
З кінцем 31 грудня 1939 р. було майна молодечого департаменту У. Н. Союзу	454,263.98
З кінцем 31 грудня 1939 р. було майна захисту-сиротинця	37,741.79
З кінцем 31 грудня 1939 р. було у фонді бл. п. Семена Ядловського	2,653.47
Загальний маєток під контролею У. Н. Союзу	$5,615,063.45
Загальний маєток У. Н. Союзу з кінцем 1938 р. виносив	$5,297,164.44
Загальний маєток У. Н. Союзу з кінцем 1939 р. виносив	$5,615,063.45
Майно У. Н. Союзу зросло в 1939 р. на	$ 317,899.01

Згідно з банковими книжечками і банковими виказами готівка знаходиться в банках, котрі подаемо в цьому звіті. Банк, зазначений зіркою, це банк заморожений.

Готівка У. Н. Союзу, старих і нових родів обезпечення, знаходиться в отсих банках:

Імя банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Назва фонду	Сума:	Разом:
Peoples Trust Co.	Shamokin, Pa.	558	Sav. Dept.	Mortuary Fd.	$ 4,739.46	$ 4,739.46
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	182,746	Sav. Dept.	Adm. Fd.	3,194.74	
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	202,352	Sav. Dept.	Adm. Fd.	2,735.41	5,930.15
First National Bank	Jersey City, N. J.	656	Sav. Dept.	Indg. Fd.	1,102.91	
First National Bank	Jersey City, N. J.		Real Estate Dept.		45,596.54	46,699.45
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Mort. Fd.	36,873.11	
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.		Special Acct.		5,060.73	41,933.84
Trust Co. of New Jersey	Jersey City, N. J.	16,279	Sav. Dept.	Mort. Fd.	826.89	826.89
Hudson County National Bank	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Mort. Fd.	11,177.69	11,177.69
Elizabethport Banking Co.	Elizabeth, N. J.	16,091	Sav. Dept.	Mort. Fd.	1,975.16	1,975.16
Germania Mut. Saving	Elizabeth, N. J.	1,564	Sav. Dept.	Mort. Fd.	14,643.71	14,643.71
National State Bank	Elizabeth, N. J.	6,482	Sav. Dept.	Reserve Fd.	979.24	979.24
Central Home Trust Co.	Elizabeth, N. J.	5,899	Sav. Dept.	Mort. Fd.	1,955.67	1,955.67
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J.		Check Acc't	National Fd.	5,612.92	5,612.92
Fidelity Union Trust Co.	Newark, N. J.	105,713	Sav. Dept.	Mort. Fd.	2,049.79	2,049.79
Howard Sav. Institution	Newark, N. J.	547638	Sav. Dept.	Conven. Fd.	3,179.57	3,179.57
Integrity Trust Co.	Philadelphia, Pa.		Check Acc't	Indg. Fd.	10,856.50	10,856.50
Chase National Bank	New York, N. Y.		Check Acc't	Mort. Fd.	151,576.81	
Chase National Bank	New York, N. Y.		Check Acc't	Dividend No. 4	10,411.15	161,987.96
Irving Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Adm. Fd.	94,840.52	94,840.52
Public Nat'l Bank & Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Orphan's Fd.	7,676.22	7,676.22
* N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.	20,600	Sav. Dept.	Adm. Fd.	7,512.71	
* N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Concord Fd.	4,477.46	11,990.17
Guaranty Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Mort. Fd.	103,325.82	103,325.82
Bankers Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Mort. Fd.	112,919.48	112,919.48
Royal Bank of Canada	Toronto, Ont., Can.		Check Acc't		585.98	585.98
				Total	$645,886.19	$645,886.19

Готівка молодечого департаменту У. Н. С. знаходиться в отсих банках:

Імя банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Назва фонду	Сума:	Разом:
Elizabeth Trust Co.	Elizabeth, N. J.	3,730	Sav. Dept.	Mort. Fd.	$ 1,768.41	
Elizabeth Trust Co.	Elizabeth, N. J.	10,474	Sav. Dept.	Mort. Fd.	963.94	$ 2,732.35
Harmonia Mutual Sav. Ass'n	Elizabeth, N. J.	21,446	Sav. Dept.	Adm. Fd.	24,898.96	24,898.96
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J.		Check Acc't	Adm. Fd.	3,252.96	3,252.96
* N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.	18,336	Sav. Dept.	Adm. Fd.	4,036.90	
* N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Adm. Fd.	1,310.78	
* N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.		Special Acc't		3,340.46	8,688.14
Public Nat'l Bank & Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Mort. Fd.	12,112.28	12,112.28
First National Bank	Jersey City, N. J.		Check Acc't		5,504.28	5,504.28
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.		Special Acc't		609.79	609.79
Guaranty Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't		7,289.71	7,289.71
Royal Bank of Canada	Toronto, Ont., Can.		Check Acc't		80.33	80.33
				Total	$65,168.80	$65,168.80

Готівка Сиротинця-захисту У. Н. С. знаходиться в отсих банках:

Імя банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Сума:	Разом:
Nat'l Newark & Essex Banking Co.	Newark, N. J.	20,360	Sav. Dept.	3,576.25	3,576.25
U. S. Saving Bank of Newark, N. J.	Newark, N. J.	140.488	Sav. Dept.	6,603.66	6,603.66
Nat'l Newark & Essex Banking Co.	Newark, N. J.		Check Acc't	22,461.88	22,461.88
			Total	$32,641.79	$32,641.79

Фонд ім. С. Ядловського ульокований:

Імя банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Сума:	Разом:
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	5,279	Sav. Dept.	$2,653.47	$2,653.47

Чинші від реальностей з кінцем 1939 р., котрих реченець плачення припадає в 1940 р., виносять суму	1,678.75
Надвишка понад книжкову оцінку бондів молодечого департаменту є на суму	22.13
Залеглі місячні вкладки з відділів з кінцем 1939 р. виносять	2,457.69
Фонд зарезервований на залеглі виплати машин „Свободи" виносить	1,011.81
Разом	$56,258.50

Непризнані активи:

У заморожених банках є	$ 10,339.15
Бонди понад продажну ціну є на суму	25,583.55
Банкові акції понад продажну ціну є на суму	996.00
Процент на загрожених морґеджах виносить	1,182.25
Морґедж другого ступня виносить	1,175.00
Непевні позички на членських грамотах виносять	28,708.69
Другі векслі („ноти") друкарні Згоди і інші виносять	3,775.00
Друкарська машинерія і книгарня виносять	17,229.08
Разом	$88,988.72

Контрольна комісія знайшла, що з кінцем грудня 1939 року було не виплачених 9 посмертних запомог, а саме:

Григорій Лешко з вересня 1928	$ 300.00
Ілля Мартиняк з листопаду 1938	200.00
Стефан Сосницький з серпня 1939	500.00
Михайл Стелма з жовтня 1939	433.00
Михайл Гарко з листопаду 1939	450.00
Василь Біловус з листопаду 1939	702.85
Стефан Куцах з листопаду 1939	500.00
Іван Шемечко з грудня 1939	500.00
Теодор Тимкович з грудня 1939	1,000.00
Разом	$4,585.85

Дальше контрольна комісія завважила, що є іще незвернені чеки на членські дивіденди

з року 1938 на суму	$ 21.53
з року 1939 на суму	123.24
Разом	$144.77

Контрольна комісія стверджує, що Українська Пресова і Книжкова Спілка, Інк., згідно з контрактом, платила точно рент Українському Народному Союзові у 1939 році і належить за спродані нею книжки, а довгує У. Н. Союзові за умовлені відсотки від загального свого доходу.

Головна Контрольна Комісія Українського Народного Союзу перевела в днях від 11. до 16. березня 1940 р. основну контролю майна, господарки, діловодства і організаційного життя Українського Народного Союзу та отсим стверджує, що знайшла всі вище наведені цінности в доброму стані. Члени екзекутивного комітету, на думку Головної Контрольної Комісії, совісно, точно і зі зрозумінням своєї великої відповідальности виповняли свої обовязки.

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ У. Н. СОЮЗУ:

Д. Капітула, д-р А. Т. Кібзей, О. Е. Малицький,
Степан Куропась, Роман І. Смук.

Контрольна комісія завважила, що:

Залеглі відсотки на морґеджеах, що мали бути заплачені в 1939 р. виносять суму	$ 1,603.41
Відсотки на морґеджах з кінцем грудня 1939 р., котрих реченець припадає у першім кварталі 1940 р. були на суму	11,565.47
Залеглі відсотки належні від позичок на членських грамотах, виносять суму з кінцем 1939 р.	11,424.16
Відсотки на членських грамотах з кінцем грудня 1939 р., котрих реченець плачення припадає у першім кварталі 1940 р., були на суму	8,126.54
Відсотки на бондах з кінцем грудня 1939 р., котрих реченець плачення припадає в першім кварталі 1940 р., виносять суму	17,700.76
Відсотки на банкових депозитах з кінцем 1939 р., котрих реченець плачення припадає в січні 1940 р. були на суму	667.88

Григорій Прохорович.

БЛАГОСЛОВЕННА ТА ЗЕМЛЯ...

Благословенна та земля,
Якої діти — не рабами;
В якій народ є одна семя,
Співає вольними устами.

Благословенні ті хатки,
Де голосні молитви чути,
Кругом пишаються садки;
Співає все — ярмом не скуте.

Благословенні ті поля,
Луги, ліси та ясні зорі,
Сміється радісно земля,
Радіє все у вольному просторі...

Благословен і ти, мій Край,
Хоч тяжко в кайдани закутий,
Бо вірю: прийде ще зелений [май,
Навіки щезне ворог лютий!

Життя воскресне в Україні,
Ударить нам весняний грім,
Роса всміхнеться на билині, —
Лише борімся, не спім!...

ЯҐУАР ТА ЛИС

(Байка бразилійських індіян).

В давніх часах, коли ще звірі вміли говорити, забажав великий яґуар* пімститися на лисові, бо лис усе його висмівав. Ляг яґуар у своїй печері, вдаючи неживого.

Звірі, не знаючи нічого про підступ, зібралися довкруги печери й раділи таким великим святом.

На самому кінці прийшов лис. Він був обережний. Не вліз до печери, а тільки спитав звірів, чи яґуар уже підскакував.

— Як же це? Чи не бачиш, що лежить мертвий?!

А хитрий лис каже:

— Тож слухайте! Мій дідо по смерті підскочив іще три рази.

Почув це яґуар, та думає:

— Давай, підскочу і я!

І дійсно скочив як опарений й повертівся три рази по свойому житлі.

Звірі зрозуміли підступ яґуара та мерщій кинулися тікати.— А лис?... Він перший з усіх утік!

*) Ягуар — рід тигра.

ОСЯГ У ДОБУВАННІ ЗОЛОТА

Департамент копалень та природніх багатств в Отаві оповістив 16 грудня числа за перших девять місяців року, які дають причину сподіватися, що продукція золота в Канаді в 1939 році дійде до нової осягової висоти. Продукція золота в перших девятьох місяцях дійшла до 3,803,202 унцій, оцінених на $134,477,463. Минулого року в тім самім часі добуто 3,464,398 унцій, що вартували $121,749,569.

Найвищим роком у добуванні золота був дотепер 1938 рік, коли добуто 4,725,117 унцій вартости $166,529,156. Департамент, сподівається, що продукція в 1939 р. перевищить $180,000,000.

Девятнацять нових копалень золота допроваджено до продукції до кінця жовтня 1939. З них дві є в Брітіш Коломбії, одна в Саскачевані, 13 в Онтеріо, дві в Квебеку і одна в Північно-Західніх Територіях. Отворення золотого млина в Ґолдфілдс, Саск., означало отворення першої поплатної золотої копальні в тій провінції.

З кінцем жовтня в домінії працювали 155 золотих копалень, що могли денно видіставати 47,000 тон каменя з золотом.

Того року в ряди продуцентів золота вступили Північно-Західні Території, випродукувавши 34,857 унцій золота, що вартувало $1,095,600. Ця копальня є в Єловнайфі.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ДЕЩО ПРО ЦУКОР.

Цукор знали вже дуже давно, бо 5,000 літ до Різдва Христа. Діставали його з цукрової трощі (зразу як сок), яка росла в долинах рік Китаю. З Китаю поширився цукор на Індію й близький Схід, а звідтіля коло 1100 р. по Христі прийшов до Европи (час першого хрестоносного походу).

Сама назва „цукор" походить від індійського слова „саркара".

Перші відомості про цукор в стані ціпкому маємо з північної Індії коло 300. р. по Христі. Вживали його як ліку.

Цукрова троща передісталася зразу з Азії на остров Кипр, а з Кипру до Европи. Перша рафінерія цукру зяяляється в Німеччині в Авсбурґу в р. 1573. Доти цукор усе ще був рідким та дорогим артикулом, аж коли 1747 р. звернули увагу на цукровий буряк, а в 1801 р. на Шлеську в Кунерн збудували першу фабрику цукру з буряків, дуже скоро став він масовим артикулом.

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ У. Н. СОЮЗУ ЗА 1939 РІК

Як Вам усім відомо, поважані головні урядники, контрольна комісія У. Н. Союзу переводить контролю над майном і діловодством У. Н. Союзу два рази в рік.

За перших шість місяців, то є від 1. січня до 30. червня 1939 року, гол. контрольна комісія перевела контролю над майном і діловодством У. Н. Союзу в липні 1939 року і проголосила звіт з цієї контролі в офіціяльнім органі У. Н. Союзу „Свободі".

За других шість місяців, то є від 1. липня до 31. грудня 1939 року, контрольна комісія перевела контролю над майном і діловодством У. Н. Союзу тепер перед цим річним засіданням головного уряду.

Отсе звідомлення подаю Вам, поважані головні урядники, в імені контрольної комісії. Кожний з Вас має копію цього звіту, тому прошу звернути увагу на ті позиції, котрі я буду читати.

Контрольна комісія починає своє звідомлення від гол. рекордового секретаря і заявляє, що всі рекорди членства У. Н. Союзу знайдено в найкращім порядку. Таксамо діловодство фінансове і рекорди предсідника знайдено в найкращім і взірцевім порядку.

Тепер приступаю до виказу руху членства У. Н. Союзу за рік 1939.

ЗВІТ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗУ.

Від 1. липня 1939 р. до 31. грудня 1939 р.

З початком липня 1939 р. було повнолітніх членів	25,156
За час 6 місяців: принято нових членів	1,999
принято наново	589
принято з переступними листами	211
принято з інших кляс	71
принято зі старого роду обезпечення	4
Разом	28,030
За час 6 місяців: суспендовано	1,084
відійшли з переступними листами	219
відійшли до інших кляс	70
відійшли до нового роду обезпечення	4
відійшли зі зворотом в готівці	62
відійшли на безплатне продовження	12
відійшли на виплачене обезпечення	2
померли	116
Разом	1,569

Віднявши 1,569 від 28,030 дістанемо загальне число повнолітніх членів з кінцем грудня 1939 р. — 26,461

За останніх 6 місяців 1939 р. У. Н. Союз збільшився в повнолітніх членах на 1,305 осіб.

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ У. Н. СОЮЗУ.

З початком липня 1939 р. було всіх дітей членів	8,560
За час 6 місяців: принято нових дітей членів	1,201
принято наново	123
принято з переступними листами	91
принято з інших кляс	15
Разом	9,990
За час 6 місяців: суспендовано	363
відійшли з переступними листами	93
відійшли до повнолітніх членів	589
відійшли до інших кляс	15
відійшли на безплатне продовження	4
відійшли зі зворотом в готівці	21
відійшли на виплачене обезпечення	3
померли	5
Разом	1,093

Віднявши 1,093 від 9,990, дістанемо загальне число дітей членів з кінцем грудня 1939 р. — 8,897

За останніх 6 місяців 1939 р. У. Н. Союз зріс у молодечім департаменті на 337 членів.

Отже У. Н. Союз за останніх 6 місяців 1939 р. зріс у членстві разом на 1,642 повнолітніх членів і дітей.

ЗВІТ ВІД 1. СІЧНЯ ДО 31. ГРУДНЯ 1939 Р.

ПОВНОЛІТНІ ЧЛЕНИ.

З початком січня 1939 р. було всіх повнолітніх членів	24,443
У 1939 році: принято нових	3,337
принято наново	1,037
принято з переступними листами	510
принято зі старого роду обезпечення	6
принято з інших кляс	133
Разом	29,466
У 1939 році: суспендовано	1,991
відійшли з переступними листами	508
відійшли до нового роду обезпечення	6
відійшли до інших кляс	132
відійшли зі зворотом в готівці	130
відійшли на безплатне продовження	21
відійшли на виплачене обезпечення	5
померли	212
Разом	3,005

З кінцем грудня 1939 р. було всіх повнолітніх членів	26,461
Повнолітні члени були обезпечені в таких клясах:	
У старому роді обезпечення	373
В обезпеченні платнім по смерти з вкладками до 70 року життя	843
В обезпеченні платнім по смерти з вкладками впродовж 20 років	3,508
В обезпеченні платнім за життя з вкладками впродовж 20 років	1,762
В новім обезпеченні на ціле життя для нових членів	5,881
В новім обезпеченні на ціле життя для старих членів	14,094
Разом	26,461

З початком січня 1939 р. було всіх повнолітніх членів 24,443 а з кінцем грудня 1939 р. було 26,461. Тимсамим департамент повнолітніх членів збільшився на — 2,018

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ.

З початком січня 1939 руло всіх членів	8,260
У 1939 році: принято нових	1,963
принято наново	231
принято з переступними листами	184
принято з інших кляс	29
Разом	10,667
У 1939 році: суспендовано	703
відійшли з переступними листами	193
відійшли до повнолітніх членів	773
відійшли до інших кляс	26
відійшли на безплатне продовження	8
відійшли на виплачене обезпечення	4
відійшли зі зворотом в готівці	50
померли	13
Разом	1,770
З кінцем грудня 1939 р. було всіх дітей	8,897
Діти були обезпеченні в таких клясах:	
У клясі 1. Молодечого Департаменту	5,973
У клясі 2. Молодечого Департаменту	1,754
У клясі 3. Молодечого Департаменту	1,170
Разом	8,897

З початком січня 1939 року було всіх дітей 8,260 а з кінцем грудня 1939 року було 8,897. Отже загальне число дітей збільшилося впродовж року на 637

Загальний приріст повнолітніх членів і дітей за рік 1939 виносить 2,655.

ЗВІТ КОНТРОЛІ ГОЛОВНОГО ФІНАНСОВОГО СЕКРЕТАРЯ-КАСІЄРА ВІД 1. ЛИПНЯ ДО 31. ГРУДНЯ 1939 Р. — ПОВНОЛІТНІ ЧЛЕНИ.

П Р И Х О Д И:

	З місячних вкладок від членів	Процент від бондів	Процент від морґеджів	Процент від позичок	Процент з банків	Заробок на бондах	Чинш від реальност.	Сирітські частини	Звороти до нар. фонду стип. і т.п.	Звороти резерви і з мол. деп.	Звороти податків, асек. і т.п.	Друкарня, книгарня і "Notes"	Сплати морґеджів	Продаж і Сплати бондів	Сплати позичок	Реальности	Фонд Згоди Братств	РАЗОМ
Липень	54,430.09	11,669.61	3,541.53	470.89	302.78	6,453.57	12,178.75	761.72	55.39	183.00	24.25	25.00	3,050.72	81,797.50	9,125.78	25,228.38		209,278.96
Серпень	50,478.66	3,642.50	2.568.24	575.99		605.00	12,331.50		55.00	257.00	8.00	28.00	718.25	24,835.00	965.32		52	97,068.98
Вересень	52,604.94	3,011.82	9,246.26	833.61			12,050.75	1,500.00	54.43	391.00	26.50	2,876.50	6,861.82	149,695.63	1,620.92			240,774.18
Жовтень	53,765.30	1,862.47	2,928.99	773.17		62.90	12,332.75		85.00	210.00		78.00	1,798.73	85,920.00	1,088.92			160,906.23
Листопад	50,569.42	12,789.58	2,821.62	958.31		17.00	12,461.75	252.00	25.00	106.68	35,051.48	1,713.43	32,949.12	42,295.00	3,557.89			195,568.28
Грудень	54.868.85	6,026.03	21,718.09	749.59	83.61	3,212.55	12,956.83		40.15	7,130.00	2,588.43	2,117.32	14,469.65	173,789.50	3,066.46	84,073.00		386,890.06
Разом	316,717.26	39,002.01	42,824.73	4,361.56	386.39	10,351.02	74,312.33	2,513.72	314.97	8,277,68	37,698.66	6,838.43	59,848.29	558,332.63	19,425.29	109,301.38	52	1,290,506.69

Р О З Х О Д И:

	Посмертний фонд	Адміністр. фонд	Резервовий фонд	Конвенц. фонд	Запомог. фонд	Народний фонд	Сирітський фонд	Фонд Згоди Братств	Морґеджі	Бонди	Реальности	Позички	Друкарня і книгарня	Notes	Інші розходи	Contingent Fund		РАЗОМ
Липень	29,698 32	17,728.91		66.67	3,029.19		1,137.25	732.03	22,875.00	77,800.00	1,501.85	3,592.92						158,162.14
Серпень	27,065.81	6,511.25			2,357.75		3,034.22	1,066.75		88,550.00		4,726.56						133,312.34
Вересень	21,753.88	10,485.00			1,800.72		2,387.59	492.50	32.62			-2,536.27		2,500.00				41,988.58
Жовтень	19,985.48	14,650.06			1,716.77		1,068.92	406.57	8,523.16	48,810.00		-3,298.62						98,459.58
Листопад	35,978.38	9,095.69			2,687.65		1,199.14	445.77		157,307.50		7,035.58			35,000.00			248,749.71
Грудень	31,809.70	16,443.15			3,077.68		2,769.83	2,103.87	3,265.53	105,115.00	2,000.00	3,431.68				74,778.00		244,794.44
Разом	166,291.57	74,914.06		66.67	14,669.76		11,596.95	5,247.49	34,696.31	477,582.50	3,501.85	24,621.63		2,500.00	35,000.00	74,778.00		925,466.79

ЗВІТ КОНТРОЛІ ГОЛОВНОГО ФІНАНСОВОГО СЕКРЕТАРЯ-КАСІЄРА. — ЗАГАЛЬНІ ПРИХОДИ І РОЗХОДИ ЗА 1939 РІК.

П Р И Х О Д И:

	З місячних вкладок від членів	Процент від бондів	Процент від морґеджів	Процент від позичок	Процент з банків	Заробок на бондах	Чинш від реальност.	Сирітські частини	Звороти до нар. фонду стип. і т.п.	Звороти резерви і з мол. деп.	Звороти податків, асек. і т.п.	Друкарня, книгарня і "Notes"	Сплати морґеджів	Продаж і Сплати бондів	Сплати позичок	Реальности	Фонд Згоди Братств	РАЗОМ
1-ий ½ рік	308,664.98	31,972.93	26,145.80	3,117.20	487.19	7,602.09	77,419.53	3,416.73	300.36	16,033.82	276.24	150.00	34,206.20	539,957.49	25,710.42	15,117.50	382.44	1,090,960.92
2-ий ½ рік	316,717.26	39,002.01	42,824.73	4.361.56	386.39	10,351.02	74,312.33	2,513.72	314.97	8.277.68	37,698.66	6,838.29	59,848.29	558.332.63	19,425.29	109,301.38	52	1,290,506.69
Разом	625,382.24	70,974.94	68,970.53	7,478.76	873.58	17,953.11	151,731.86	5,930.45	615.33	24,311.50	37,974.90	6,988.25	94,054.49	1,098.290.12	45,135.71	124,418.88	382.96	2,381,467.61

Р О З Х О Д И:

	Фонд посмертний	Фонд адміністр.	Фонд резервовий	Фонд конвенц.	Запомог. фонд	Народний фонд	Сирітський фонд	Фонд Згоди Братств	Морґеджі	Бонди	Реальности	Позички	Друкарня і книгарня	Notes	Інші розходи	Contingent Fund		РАЗОМ
1-ий ½ рік	209,682.50	73.759.29	885.36	45.47	11,680.80	4,260.00	22,178.57	4,100.46	170,709.83	546,423.09	617.50	27,430.93		300.00		2,500.00		1,074,573.80
2-ий ½ рік	166,291.57	74,914.06		66.67	14,669.76		11,596.95	5,247.49	34,696.31	477,582.50	3,501.85	24,621.63		2,500.00	35,000.00	74,778.00		925,466.79
Разом	375,974.07	148,673.35	885.36	112.14	26.350.56	4,260.00	33,775.52	9,347.95	205,406.14	1,024,005.59	4,119.35	52,052.56		2,800.00	35,000.00	77,278.00		2,000,040.59

Пояснення до рубрик у розходах.

В першій рубриці загальна сума розходів за 1939 рік в посмертному фонді виносить — $375,974.07

На цю суму склались ось такі позиції:

Виплачено посмертних запомог	$173,622.35
Грошеві звороти ,кеш сурендер)	35,228.88
Перенесена резерва зо старого до нових родів обезпечення	5,001.31
Процент і премія на куплених морґеджах (F. H. A.)	3,364.65
Процент на куплених бондах	5,557.34
Премія або втрата на бондах	4,662.03
Обниження вартости реальностей	3,095.50
Податок, вода, опал, світло і інші виплати на реальностях	95,912.92
Правні видатки	112.45
Зворот проценту від позичок	3.42
Дивіденда членам	49,413.22
Разом	$375,974.07

В пятій рубриці в запомоговім фонді загальна сума розходів виносить — $ 26,350.56

На цю суму склались ось такі позиції:

Запомоги для членів	23,149.00
Податок, вода, опал, світло і інші видатки на реальностях	2,168.23
Обниження вартости реальностей	1,000.00
Процент на куплених бондах	33.33
Разом	$ 26,350.56

В семій рубриці в сирітськім фонді загальна сума розходів виносить — $33,775.52

На цю суму склались ось такі позиції:

Посмертні виплати спадкоємцям (сирітські части)	16,083.22
Процент для спадкоємців	2,919.30
Перенесення з сирітського фонду до адміністраційного фонду осталої надвишки відсотків	8,076.60
Податок, вода, опал, світло і інші видатки на реальностях	5,057.67
Обниження вартости реальностей	1,549.50
Кошти правні при виплаті сирітських запомог	50.00
Втрата на бондах	6.00
Процент на куплених бондах	33.33
Разом	$ 33,775.52

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ ЗА ШІСТЬ МІСЯЦІВ.

Готівка з кінцем червня 1939 р.	$ 280,846.29
Прихід за час від 1 липня до 31 грудня 1939	1,290,506.69
Разом	$1,571,352.98
Розхід за час від 1 липня до 31 грудня 1939	925,466.79
Готівка з кінцем 31 грудня 1939 р.	$ 645,886.19

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ ЗА 1939 РІК.

Готівка з кінцем грудня 1938 р. остала	$ 264,459.17
Прихід за час від 1 січня до 31 грудня 1939 р.	2,381,467.61
Разом	$2,645,926.78
Розхід за час від 1 січня до 31 грудня 1939 р.	2,000,040.59
Готівка з кінцем 31 грудня 1939 р.	$ 645,886.19

БІЛЯНС.

Стан чинний

Готівка	$ 645,886.19
Морґеджі	1,387,260.10
Бонди	1,431,070.93
Реальности	1,055,951.59
Позички	580,243.13
Друкарня і книгарня	16,217.27
Ноти	3,775.00
Разом	$5,120,404.21

Стан довжний.

Посмертний фонд нових родів обезпечення	$4,375,599.68
Адміністраційний фонд	176,242.08
Запомоговий фонд	80,190.56
Народний фонд	5,765.35
Резервовий фонд	11,786.32
Конвенційний фонд	36,879.70
Contingent Fund for protection of Inv. & Mort.	152,265.00
Фонд Згоди Братств	38,821.42
Посмертний фонд старого роду обезпечення	69,566.90
Сирітський фонд	173,287.20
Разом	$5,120,404.21

ЗВІТ З КОНТРОЛІ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ У. Н. С. ВІД 1. ЛИПНЯ ДО 31. ГРУДНЯ 1939 Р.

П Р И Х О Д И

	З місячних вкладок від членів	Процент від бондів	Процент від морґеджів	Чинш від реальностей	Процент з банків	Процент від позичок	Заробок на бондах	Звороти	Сплати морґеджів	Продаж і сплати бондів	Сплати позичок	Реальності								РАЗОМ
Липень	2,629.41	332.50	727.21	732.00	25.86				195.75											4,643.75
Серпень	2,498.78	295.83	837.70	787.00			275.00		390.20	10,325.00										15,409.51
Вересень	2,605.98	944.13	527.29	771.00			446.00		525.32	41,907.81										47,727.53
Жовтень	2,643.06		487.27	724.50					202.85											4,057.68
Листопад	2,494.24	8,212.50	769.00	787.00		80		5,000.00	492.50	20,595.00										38,351.04
Грудень	2,689.94	688.75	1,110.46	787.00	15.85				2,164.29	9,738.00	20.00	900.00								18,114.29
Разом	15,561.41	10,473.71	4,458.93	4,588.50	42.73	80	721.00	5,000.00	3,970.91	82,565.81	20.00	900.00								128,303.80

З ДНЯ

КРИКЛИВІ РАДІОВІ ІСТОРІЇ.

Американські радіові висильні часто висилають галасливі любовні історії, нашпиковані охканням та ахканням, приправлені плитким драматизмом і трагізмом та закінчені коли не одним, то кількома самогубствами. Проти тих дешевих емоційних історій виступили деякі радіо слухачі і розпочали проти них кампанію під гаслом „Ми не слухаємо того". Ті слухачі доказували, що того роду історії не мають найменшої повчальної вартости і вони деморалізують людей, зокрема молодь.

Та протирадіова кампанія поширилась на 36 стейтів і змусила завідуючих радіовими висильнями забрати в тій справі голос.

АРҐУМЕНТИ РАДІЯ.

Перед зібраними жіночими клюбами повіту Вестчестер кілька завідуючих радіовими висильнями виголосили 14. березня ц. р. промови і в них старались виясните своє положення. Один з них, Доналд Шов, сказав, що хоч воно сумне, то вони мусять надавати через радіо ті дрантиві історії, бо ті історії знаходять слухачів. Загал того хоче. Одна компанія мила, що оплачує того роду радіові програми, має величезне число слухачів, які, з черги, купують її мило. Без оплат торговельних підприємств годі булоб удержати радіові висильні. А приватні підприємці керуються не тим, що гарне, тільки тим, що знаходить слухачів. Як довго широкий загал буде одобрювати того роду речі, казав Шов, так довго вони мусять існувати.

ПОДІБНІ АРҐУМЕНТИ.

Подібні виводи робили інші завідателі. Вони навіть не пробували оборонити тих програм, а самі називали їх „дрантам" („трайп"). Зо смутком вони стверджували, що гарні, глибокі і повчальні програми притягають лише малий гурт слухачів і вони не годні оплатити радіової індустрії. В нинішніх часах масової продукції широкий загал має рішальне слово. Без нього бизнес не може проcперувати. З черги бизнес, щоби привабити до себе загал, старається підійти під його смак. Хто платить за музику, диктує, як треба грати. Цю провідку можна буквально пристосувати до радія.

ЩЕ НЕ НАЙГІРШЕ.

Але цеї справи не треба брати так трагічно, говорили бесідники. Бо те саме діється в літературі. І там є багато дранти, а проте не можна казати, щоб література загалом нічого не була варта і не приносила користи. Дрантива література нераз посередньо навіть приносить користь, бо вона позволяє друкарським видавництвам проcперувати, а ті з черги можуть нераз собі дозволити на випуск такої книжки, що знаходить попит лише серед малого числа читачів.

Щобільше, мистецький смак можна виробловати. Людина, що зпочатку любила дранти, може ступнево переходити до корисніших і кращих книжок та книжки закінчити справді корисними й високо мистецькими книжками. Якби її смаку на початку не були розбудили дрантиві книжки, то вона булаб і добрих ніколи не читала.

Зрозуміло, що буває й навпаки. Буває і таке, що людина, закохавшись у дранті, до добрих книжок не хоче повернутись. Вона далі читає дранти і це більше розточує свою душу.

ПОСТУП ЛЮДЕЙ.

Громада людей не йде вперед якоюсь одною рівною лавою, тільки перемішаними гуртами. Одиниці ступають зпереду, а маса йде за ними. Не все маса розуміє одиниці. Завдання останніх нераз дуже тяжкі. Вони тим тяжчі в демократичній системі, де послух опирається на вільнім виборі. В деспотичній системі провідникам лекше, бо зверхня сила змушує масу йти наослін за своїми провідниками.

В демократичній системі провідник мусить переконати масу, а щойно тоді вона за ним піде. Тому в демократичній системі для маси, зокрема для кожної одиниці жити краще. Але демократична система все-таки можлива лише тоді, коли провідникам вдається остаточно масу справити на „добрий шлях. Коли маса вперто йде за „фальшивими пророками", то вона сама себе нищить, або остаточно підчиняється якомусь деспотові та велить себе силою гнати у властивім напрямку.

ЧИ ПЕРЕЦЬ ВАМ НЕ ШКОДИТЬ?

Соли тіло потребує. Колиб тілу забракло подостатком соли, то воно почалоб немічніти. Але перець, паприка та всяке куховарське коріння — то тільки приправки, щоб смаку додати поживі. І хто має зовсім здоровий шлунок та кишки, тому такі приправки не шкодять. Але таким особам, що мають немічні шлунки або боляки на кишках, перець, паприка та куховарське коріння шкідливі. Перець та паприка, або оцет, ятрять зболілі або розрані частi утроби, і від того людина стає страшенно роздражненою, лютою та злобною. Чи ви так часом почуваєтеся зараз по обіді, або вечері? То ліпше буде, як перестанете приперчувати собі поживу!

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПОЕЗІЯ В ЖИТТІ ЛЮДИНИ.

Недавно довелось мені послухати докладу В. Л. Фелпса про значіння поезії в житті людини. Бесідник, це бувший професор англійської літератури в университеті Ейл — один із найбільше знаних і улюблених особистостей в Америці. Сімдесять пять років активного, культурного життя не зігнуло його спини, ні сивий волос та чимало зморщків на обличчі не прибили його молодечого духа, повного запалу й життєвої енергії, яким і променювала ціла його постать.

І отсей визначний чоловік приїхав із Ню Гейвен до Ню Йорку, щоби промовляти до тисячі людей про значіння поезії. Він навіть мав відвагу заявити, що в поезії є більше правди, ніж у самій науці. На думку бесідника, щоб говорити про науку, треба послугуватися найновішими виданнями, затеж поезія не тратить своєї вартости, хочби й століття минули від її творення. Ріжними прикладами, починаючи від Гомерової „Іліяди", спиняючись на творах модерних поетів, він доказував, що поезія в житті людини важніша ніж наука, бо в ній віддзеркалюється правда життя. В ній поети влучною трансфіґурацією (перенесенням), поетичними словами малюють цілу велич і красу німої природи, живучого сотворіння, почування самої людини. Поезія для читача це той світ мрії, у якім живе наш дух. Це втеча від щоденних турбот. Це корм, що потрібний для здорового умового життя. Це бальсам у годині зневіри, розпуки. Але щоб оцінити красу, треба дивитись на неї; щоб оцінити музику, треба її слухати, а щоб оцінити поезію, треба її читати.

Хоч із захопленням слухала я слів професора та милим відгомоном відбивались у моїм серці поезії геніїв ріжних національностей, у той мент я таки переживала велич і красу своєї рідної поезії. Як бажалося, щоб він зацитував хочби один-однісінький вірш нашого генія Тараса! Та, на жаль, про це я лише мріяти могла...

Цього місяця ми віддаємо пошану нашому найбільшому поетові — Шевченкові. Чи не найкраще можемо пригадати собі, хто це був, заглянувши в його твори? Та я звертаюся в першу чергу до нашого жіноцтва, щоб воно пізнало, яке велике значіння відіграла в житті й творчості Шевченка саме жінка. Твори поета обіймають кілька томів. І може нема одна не має змоги все те прочитати, а може й усіх тих творів у себе не має. Та ось трапилась добра нагода пізнати, чим саме була жінка для Шевченка, в невеличкім виданні, що появилося цього місяця п. з. **„Шевченко й жінка"**, як видавництво „Свободи". Є в нім короткий, ядерний і живий життєпис Шевченка, звязаний особливо з тими епізодами його життя, коли поет стрічається з жінкою, і з тими віршами, в яких виступає жінка.

Після прочитання тих останніх я зразу пізнала, що поет розуміє душу дівчини, відчуває її переживання. Бідна, однаково як і багата, тужить за любовю, вірним другом. Ось:

> Дівчаточка на музиках
> У червоних черевиках,
> Я світом нуду...
> Без розкоші, без любови
> Зношу свої чорні брови,
> У наймах зношу.

Але й багатій не інша доля судилась:

> Тяжко, важко в світі жить
> І нікого не любить,
> Оксамитові жупани
> Одинокій носить!

Він жаліє дівчини, що, йдучи за голосом серця, на лиху дорогу зійшла.

> Не плач, Катерино!
> Не показуй людям сльозів,
> Терпи до загину.

Справді, чи не добра рада неодній і неодному з нас терпіти в самотині, ніж нарікати перед іншими на свою лиху долю? А як прекрасно малює поет почування материнської любови й посвяти в поемі „Наймичка". Для добра дитини мати йде в найми, піклується нею в день і в ночі й навіть у день вінчання сина не признається, хто вона, щоб не виявити окруженню, що вона мати. Й скрізь у житті Шевченка „Слово мама — велике, найкраще слово!" Бо:

> У нашім раї на землі,
> Нічого кращого немає,
> Як тая мати молодая
> З своїм дитяточком малим.

Жінка, в розумінні Шевченка, це уособлення краси, іноді „справжня благодать Божа", люблява, чесна істота, котрій належиться пошана. „Жінці, яка вона не булаб, винні ми коли не поважання, то хоч пристойність".

І так, читаючи малі уривки з поем Шевченка, що їх вплетено у життєпис поета, хочеться подумати, що справді значіння жінки в житті велике, а ці твори Шевченка, в котрих він величає жінку, для нас, жінок, неоцінені. В них бачимо жінку - ідеал, про яку мріяв поет. Не лише її краса й багатство є мірилом її вартости, але її щире любляче серце й вирозуміння. А ці прикмети Шевченко знаходить не лиш у модерно вихованій жінці, але й у простій, ввічливій, скромній дівчині.

Й багато інших гарних жіночих прикмет можна доглянути в безсмертних його творах. І хоч творам Шевченка вже століття минуло, їх правда та сама; а свіжість, чар, насолода поезії в житті людини збільшається, коли вона обзнайомлюється з її змістом і старається відчути ті обставини, серед яких жив і писав найбільший ґеній українського народу.

Марія Лехицька,
Ню Йорк, Н. Й.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ

ЙОНГСТАВН, О.

Збори відділу.

В неділю, 17. березня ц. р., відбулися збори відділу 274 У. Н. Союзу. Збори відкрив предс. М. Волощак та покликав до слова п. В. Загаєвича, організатора У. Н. Союзу. П. Загаєвич, передаючи привіт відділові, заявив, що наш відділ стоїть під оглядом приєднання членів у минулім році на другім місці в нашім стейті. Далі п. Загаєвич почав викладати про У. Н. Союз з чисто фахового боку, доказуючи числами його фінансову силу та користі, що випливають із його грамот.

Крім того бесідник підкресляв, що У. Н. Союз помагає загальній укрбаїнській народній роботі, а ось українські статуї, що прикрашують Культурний Город у Клівленді, це теж у великій мірі заслуга У. Н. Союзу. Котра чужинецька запомогова організація журиласяб тими справами. та хотілаб їм помогти? — питав п. Загаєвич. Крім того Батько Союз помагає вбогим людям, студентам і українським інституціям, тут в Америці та в краю. Далі приявні ставили запити до п. Загаєвича, на які діставали вичерпні відповіді. Приявний на зборах о. Мусійчук забрав слово і сказав, що не повинно бути в нашій громаді ні одного українця чи українки, що не належалиб до У. Н. Союзу. Приявні прирікали вписувати до У. Н. С. своїх дітей. Водночас уряд відділу повідомив приявних, що цей рік є ювилейним роком для нашого відділу, бо в нім припадає 30-літня річниця його заснування. Тому всі повинні постаратись про приєднання бодай одного нового члена в цім році. А тоді наш відділ відразу подвоїться.

П. Сильчак, секр.

ЗІЛЛЯ, ЩО ПОМАГАЄ НА ХОРЕ СЕРЦЕ

Деякі сільські знахарі вже з давен давна знали, що вивар з листя та насіння наперсника помагає на ослаблене чи хворе серце. Та через те, що лікарі з призирством та погордою глядять на знахарські способи лікування, пройшло багато часу, поки це зілля признав помічним на недомагання серця і світ медиків. Тепер це зілля можна дістати майже в кожній аптиці. Його називають по англійськи „диджителис". Коли вимовляєте це слово, то вимовляйте так: „ди-джи-ТЕ-лис", з притиском на „ТЕ". Це зілля й по нашому часом називають „диґіталіс", тобто в латинська.

М. Костишин.

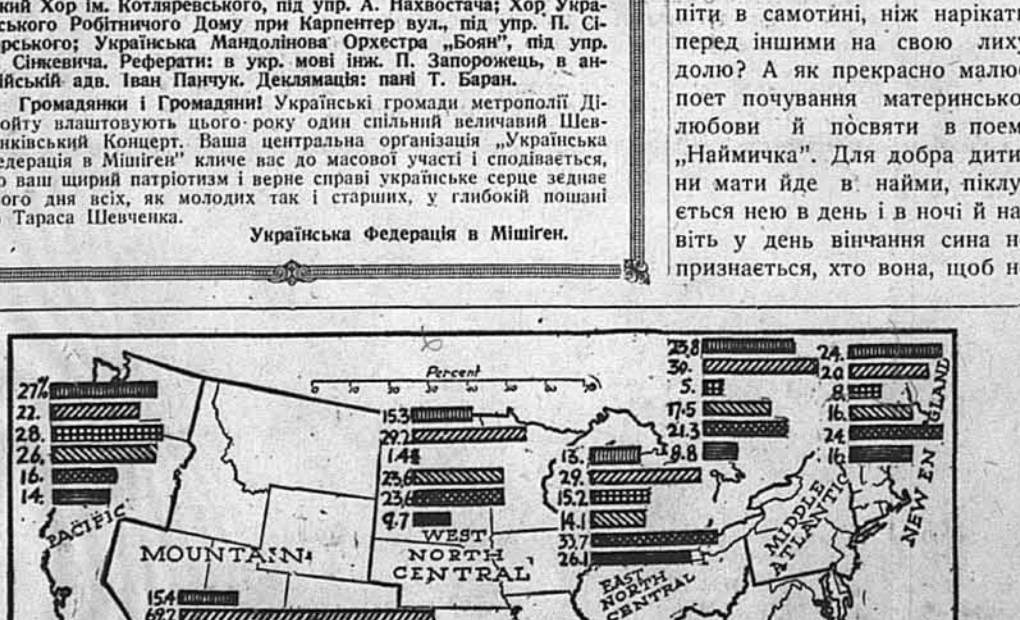
ВЕЧІРНІЙ ДЗВІН

> Розлягся шум, дежь він летить,
> Берести гне, а дуб скрипить,
> Гомоном бе десь в небосхилі,
> А з ним гуде вечірній дзвін.
> В обіймах мряк день поринув,
> Орлиний лет ніжном заснув,
> І снить про жах, страшний проклін,
> Як гомонить вечірній дзвін.
> За сірих хмар місяць зійшов,
> Глянув, і щож він там знайшов?
> Безкраїній ряд, насильства тін,
> Тай гомонить вечірній дзвін.
> Широкий степ, плодючий лан
> В задумі спить, а там курган
> Неначе жде до переміни,
> А з ним гуде вечірній дзвін.
> Пугач ричать, сови кричать,
> В снігах, в ледах трупи лежать:
> Божкам за кров несуть поклін,
> В тривогу бе вечірній дзвін.
> Лякає всіх їх власна тінь,
> Ростуть тюрми, скажена плінь,
> А з рабських уст рветься проклін,
> В тривогу бе вечірній дзвін.
> Шумить, гуде, ясень дрижить,
> Тополі гне, а дуб скрипить;
> Це Ворда, Сян, ген аж по Дін
> В тривогу бе вечірній дзвін:
> Бам, бам, дзень, дзень,
> Бам, бам, бам, бам, бам:
> Дзень, дзень, дзень, бам, бам:
> Принесе день
> Пімсту катам.

ЖИВИЦЯ ПРИДАЄТЬСЯ ДО РАН

Спостережено, що поранений водий щурик і бібр заліплюють свої рани живицею з дерева. Добре вилижуть свої рани, позаліплюють їх живицею, і вони самі погояться. А тому щурики й бобри заліплюють свої рани живицею, бо живиця добре держиться ран і під водою.

Що робить водний щурик та бібр, можете безпечно й ви робити. Рану найліпше йодом вичистити й перевязати чистим бандажем. Але коли нема ані йоду ані бандажу під руками, то можна добре вимизати й заліпити чистою живицею з дерева. Ця порада може придатися особливо тим, що працюють по лісах, де нема під рукою ліків, ані лікаря поблизу.

ВИСЛІДИ СОЛОМЯНОГО ГОЛОСУВАННЯ.

Місячник „Корент Гисторі" зробив пробне голосування між редакторами газет над питанням, хто повинен бути йменований кандидатом двох великих партій на уряд президента. Найбільше згодилося на те, що кандидатами повинні бути Гол і Ванденберг. Коли їх спитали, хто буде йменований, вони заявили: Рузвелт і Дюї.

МЕТАЛЕВІ КАПЕЛЮХИ.

З приводу Великодня Етел і Вильма Шарфмен парадували в Ню Йорку з алюміновими ринками до варення на голові, прибраними квітами.

ПИТАННЯ І ВІДПОВІДІ

Питання: Який рік тому один з моїх знайомих був засуджений за крадіж і дістав 18 місяців арешту. Він живе тут поверх двацять років, одначе ніколи не старався про американські папери. Чи будуть його депортувати по відсидженні кари? Він має жінку і двоє дітей, роджених у Злучених Державах.

Відповідь: Цей чоловік підлягав би депортації, якби вдруге поповнив злочин і був знову засуджений на тюремну кару на час одного року, або довше. Теперішні закони роблять ріжницю між чужинцями, що проживають тут довгі роки, і тими, котрі живуть тут усього пять років. Власне ці останні підлягають депортації, коли хочби перший раз були карані вязницею на один рік чи довше. В конґресі пороблено заходи для зміни того закону, так, щоб депортувати чужинця за тяжкі провини і засудженого на вязницю на рік, або довше, незалежно, як довго тут проживає.

Питання: Де можу довідатись про громадянство жінок і дітей, а також дістати інформації відносно процедури натуралізації?

Відповідь: Читайте брошурку на 64 сторінок друку, видану ФЛІС-ом під заголовком: „Як стати громадянином Злучених Держав". Там є окремий уступ про те, який вплив має натуралізація чужинця на його родину, як теж про натуралізацію жінок. Також дослівно вияснено справу вибирання „перших паперів", подавання петиції на другі папери і про остаточні допити. Брошурки продають по 25с від штуки, а дістати їх можна від: Foreign Language Information Service, 222 — 4th Ave., New York, N. Y.

Питання: Мені здається, що мусить бути якась неточність чи ріжниця між тим, скільки фактично я заробляв, і сумою, вписаною на мій рахунок соціяльного забезпечення. Як можна цю справу провірити?

Відповідь: Дістаньте почтівку з найближчого бюра соціяльного забезпечення, виповніть її та вишліть у призначене місце. Скоро потім дістанете звіт, де буде виказано висоту заробітків, вписаних на ваш кредит. Коли покажеться помилка, то зайдіть з тим до місцевого бюра соціяльного забезпечення.

Згідно з поправкою закону соціяльного забезпечення, кожний працедавець мусить видавати кожному свому робітникові писаний виказ виплати заробітків, після 31-го грудня 1939 року. Такі посвідки мають бути видавані щонайменьше раз на рік, або коли робітник покидає працю.

Питання: Мені тепер 67 років життя, але я нічого не робив останніх пять літ: Чи я управлений до федеральних місячних пенсій?

Відповідь: Коли ви вбогі і не маєте дітей, котрі моглиб вас удержувати, то можете бути управнені на допомогу старих літ, згідно з законами вашого стейту. В теперішнім часі не можете жадати федеральних бенефітів старих літ, бо федеральне забезпечення до вас не відноситься.

Щоб людина, поверх 65 літ життя, могла мати право до пенсії соціяльного забезпечення, мусить дістати таку працю, яка підлягає дотичним законам і працювати щонайменше шість річних кварталів (впродовж щонайменше півтора року), і в кожнім з кварталів заробити $50 або більше. Лише в такім випадку згадана людина буде управнена до місячних бенефітів, коли перестане працювати, незалежно, чи може себе вдержувати або ні.

Стейтові пенсії для старців це інша справа. Ними заряджують стейти і рішають, хто, відповідно до потреби, є управнений їх діставати. До подання на стейтову поміч старих літ не треба карти соціяльного забезпечення.

Питання: Мені вже 70 літ життя. Останні пять літ уже не працюю і не маю більше сил до праці, ані засобів до життя. Я подавався на пенсії старих літ, але мій стейт не платить їх негромадянам. Скажіть, будь ласка, яким чином можу дістати федеральну пенсію старих літ? Я чув, що федеральні закони не відріжняють чужинців від громадян.

Відповідь: Багато людей думають, що федеральний уряд платить пенсії вбогим старцям, але це помилка. Пенсії старих літ виплачують тільки стейти, а кожен рішає, кому їх давати. Більшість стейтів не дає пенсій чужинцям. Федеральний уряд поносить частину коштів стейту, звязаних з пенсіями, але не мішається до того, як стейти розділюють пенсії.

Федеральний уряд платить пенсії робітникам по скінченні 65 літ життя, або їх родинам, лише коли вони обезпечені законом соціяльного забезпечення. Тому, що ви не працювали від 1 січня 1937, коли той закон увійшов у життя, не можете діставати державну пенсію.

ФЛІС.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Просвіта, від. 260., дає до відома тим членам, що не були присутні на річнім мітінґу, котрий відбувся 11. лютого, що на 1940. рік вибрані до уряду: Ефрозина Свідрик, предс.; Марія Бандура, заст.; Розалія Кокоць, секр.-кас.; Анна Забвоцька, і Марія Лабик, контр.

ЯК ВИЛОВЛЮЮТЬ СОНЯШНЕ ТЕПЛО

Масачусетський Інститут Технольоґії побудував недавно хату з таким дахом, що виловлює й пришпаровує соняшне тепло. Дах на хаті зверху скляний. А яку стопу нижче знаходиться другий поклад даху. Цей другий поклад з грубої бляхи, що помальована зверху на чорно. А як відомо, все, що помальоване на чорно, втягає всебе соняшне тепло. Та всеж таки багато тепла моглоб відбиватися від чорної бляхи й вивітрювати вгору. Одначе його задержує верхній поклад даху, тобто скляний.

А використовують виловлене чорною бляхою соняшне тепло в той спосіб, що воно нагріває воду в рурках, які уміщені під бляхою. А звідти тепла вода спливає до збірника в пивниці. Від збірника нагрівається повітря. А тепле повітря йде рурами для огрівання кімнат у хаті. Коли покажеться ця проба успішною, то такий спосіб можна буде пристосовувати до огрівання домів загально.

ПОМЕР ВІДКРИВЕЦЬ БАКТЕРІЇ ІНФЛЮЕНЦИ

У Лондоні помер Патрик Плейфер Лейдло, директор Краєвого Інституту для Медичного Росліду, звісний у цілому світі з відкриття бактерії еспанської інфлюенци.

За його заслуги для науки йому надано титул лорда.

Славного критика запросили на ґенеральну пробу песи. Коло години десятої вийшов додому підчас другої дії. На другий день питається його обиджений автор:

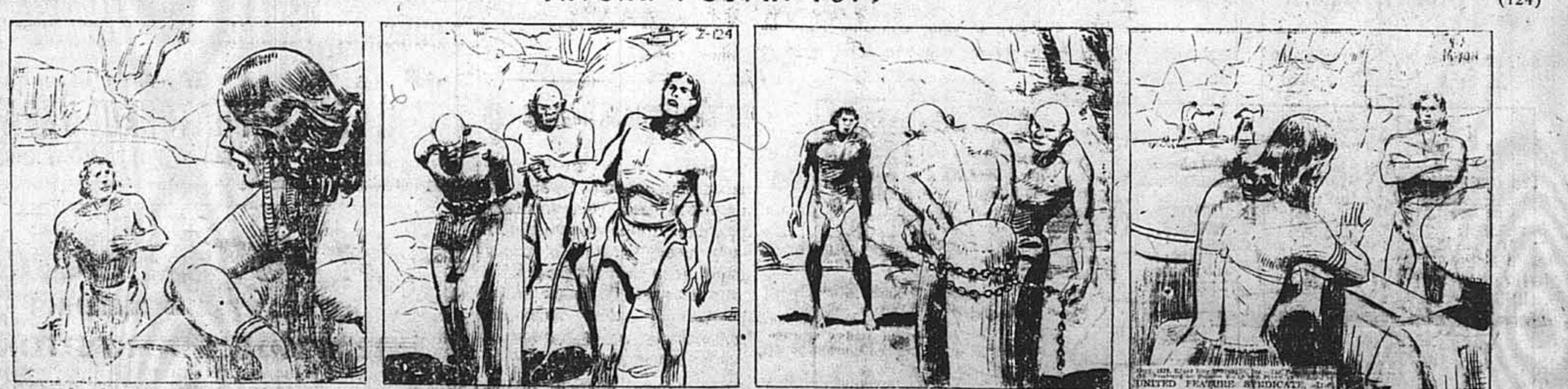
— Чомуж ви вийшли вже на другій дії?

— Бо я не хотів бути нечемний і не вийшов на першій — відповів критик.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

(124)

Щоб урятувати Калюка від дальшого бичування, Тарзан готовий був себе наразити на небезпеку. Він закричав до королевої: „Чому мене не питаєш?" Королева у відповідь злобно засміялась і відповіла: „О, то ти теж дещо знаєш у тій справі? По правді сказати, я тим не здивована. Але кажи мені, що ти знаєш?"

„Звели наперед увільнити Калюка. Це не він спричинник цього лиха", зажадав Тарзан. „Коли не він, то хто? Признавайся", сказала королева. „Я відповім на те питання лише тоді, коли ти звільниш Калюка", домагався Тарзан. Королева була люта в тих домаганнях, але мусіла зробити так, як домагався Тарзан.

Коли Калюка відвязали, вона знов звернулась до Тарзана: „Ну, а тепер скажи мені, хто смів проти мене підготовляти повстання? Також вкажи пальцем на кожного, що був у тому співвинуватцем, а можливо, що й твоя кара злагідніє". „Я не думаю про свою кару", відповів Тарзан. „Скажи мені, що зробиш з Перієм і Калюком?"

„Це для кожного ясно, що я з ними задумую зробити. Не бачиш золотих нашийників на них? Це значить, що вони вибрані на жир львам у день свята Панту. Це кожному відомо". „Я про це також чув, але я хотів упевнитись. Коли так, то ти мусиш змінити їх долю і дарувати їм життя", сказав визиваючо Тарзан.